

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 3 Gestrand op een onbewoond eiland

19 maximumscore 1

Een goed antwoord bevat een uitleg met het begrip ‘natuurtoestand’ welk doel het sociaal contract volgens Rousseau heeft: het sociaal contract moet de vrijheid uit de natuurtoestand die in het samenleven / door bezit verloren is gegaan herstellen.

voorbeeld van een goed antwoord:

Volgens Rousseau leeft de mens vredig en vrij in de natuurtoestand. Door het samenleven (en het ontstaan van bezit) gaat deze vrijheid verloren en ontstaat ongelijkheid. De oorspronkelijke vrijheid is terug te winnen als alle medeburgers samen een sociaal contract sluiten.

20 maximumscore 1

Een goed antwoord bevat een uitleg met het voorbeeld van *Lord of the Flies* van de rol van gelijkheid in Rousseaus opvatting van de algemene wil: de jongens verbinden zich allemaal op gelijke manier aan de algemene wil die zij zichzelf opleggen (lol maken, overleven en een vuur brandend houden).

voorbeeld van een goed antwoord:

In een directe democratie wordt volgens Rousseau de algemene wil vastgelegd, waaraan iedereen zich bindt en waarin iedereen gelijk is. Dit is te herkennen in het voorbeeld van *Lord of the Flies*. De jongens kiezen ervoor om zichzelf allemaal te verbinden aan de algemene wil, die ze vaststellen en die voor hen allemaal geldt: lol maken, overleven en een vuur brandend houden. Iedereen is gelijk aan elkaar in zijn verplichting aan deze algemene wil.

21 maximumscore 1

Een goed antwoord bevat een uitleg met het voorbeeld van *Lord of the Flies* dat volgens Plato elke democratie vervalt tot een tirannie: door vrijheidsstreven nemen begeerten de overhand / worden plichten verwaarloosd, waardoor ruimte ontstaat voor een tiran zoals Jack om de macht te grijpen.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

voorbeeld van een goed antwoord:

Volgens Plato vervalt elke democratie tot een tirannie, omdat het streven naar vrijheid het kenmerk is van een democratie. Onderbuikgevoelens en begeerten zullen de overhand krijgen en dan zal er een dictatoriale leider ontstaan die de macht grijpt en een tirannie vestigt. In het voorbeeld van *Lord of the Flies* is het vrijheidsstreven dat de overhand neemt te herkennen. De meeste jongens zijn vooral bezig met doen wat ze het liefst willen: spelen en zwemmen. Ze verwaarlozen hun plichten om het vuur brandend te houden en een onderkomen te bouwen. Bovendien laten Jack en de jagers zich leiden door hun begeerte wanneer ze dieren doden. In deze losbandigheid staat Jack op die de macht grijpt.

22 maximumscore 3

Een goed antwoord bevat een argumentatie over Gutmanns opvatting dat neutraliteit een omstreden ideaal is in het onderwijs, omdat het doorwerken van de voorkeuren van docenten niet kan worden uitgesloten, met:

- het voorbeeld van Goldings opvatting als leraar 1
- een toepassing van het begrippenpaar ‘goed en kwaad’ 1
- een toepassing van het begrippenpaar ‘natuur en cultuur’ 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- Ik ben het eens met Gutmann dat neutraliteit een omstreden ideaal is in het onderwijs. Het voorbeeld van Goldings opvatting over de natuur van de mens laat zien dat onderwijsprofessionals nooit alleen zeggenschap over onderwijs mogen hebben, juist omdat hun persoonlijke opvattingen over de mens en het goede leven altijd in hun lessen zullen doorsijpelen. Goldings pessimistische opvatting is gevormd door cultuur, door zijn ervaringen met een oorlog. Ik denk dat dat een negatief effect kan hebben op hoe die leerlingen in het leven komen te staan en hoe zij zich tegenover democratische waarden zullen verhouden, vooral omdat Goldings opvatting ook verbonden is met een opvatting over ‘goed’ en ‘kwaad’. Het kwaad schuilt volgens hem in alle mensen. Er is dus een groot risico dat die leerlingen als depressieve, schuldbewuste volwassenen met een laag zelfbeeld afgeleverd worden en het idee hebben dat ze toch nooit ‘goed’ genoeg zullen zijn om als waardevolle burger te functioneren in een democratie. Om dus een dergelijke niet-neutraliteit van een onderwijsprofessional tegenwicht te geven, is het volgens mij belangrijk dat ook de staat en ouders meebeslissen over de vorm en inhoud van onderwijs 3

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

of

- Ik ben het niet eens met Gutmanns opvatting dat neutraliteit een omstreden ideaal is in het onderwijs. Ik denk dat neutrale onderwijsprofessionals wel degelijk bestaan. Golding is in die zin gewoon een slechte leraar. Die zullen er altijd zijn, maar een leraar zou vanuit zijn of haar professionaliteit aan leerlingen zowel het goede als het kwade van de menselijke natuur moeten kunnen onderwijzen en daarbij bespreken dat 'goed' en 'kwaad' per cultuur kunnen verschillen. Bovendien zouden leraren de vraag moeten stellen of er wel zoiets bestaat als dé menselijke natuur en of 'goed' en 'kwaad' wellicht bepaald worden door cultuur in plaats van dat ze vastliggen in de menselijke natuur. Juist een neutrale docent die de volledige zeggenschap over het onderwijs heeft, los van de staat, kan leerlingen helpen om niet vast te blijven zitten in bijvoorbeeld de dwingende opvattingen van hun ouders en de cultuur waaruit ze komen

3

Opmerking

Bij onjuist of inconsequent gebruik van een begrippenpaar binnen de argumentatie kunnen aan dat begrippenpaar geen punten worden toegekend.

23 maximumscore 2

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een uitleg dat volgens Friedman de overheid alleen eisen mag stellen op het gebied van geletterdheid en gedeelde waarden, omdat deze noodzakelijk zijn voor democratisch burgerschap
- een argument dat deze opvatting van Friedman indoctrinatie niet kan tegengaan: weinig overheidsbemoeienis kan indoctrinatie door andere groeperingen dan de staat niet tegengaan in het onderwijs

1

1

voorbeeld van een goed antwoord:

- Volgens Friedman moet de overheidsbemoeienis met het onderwijs minimaal zijn. Alleen vanuit democratisch burgerschap kunnen bepaalde eisen worden gesteld, maar het onderwijs mag niet door de overheid inhoudelijk of organisatorisch worden bepaald. De enige eisen die een overheid aan onderwijs kan stellen zijn een bepaalde mate van geletterdheid en het delen van waarden als tolerantie
- Als je zo weinig mogelijk overheidsbemoeienis met de inhoud van het onderwijs wilt, zoals Friedman, dan kunnen andere instituties dan de overheid het onderwijs beïnvloeden. Dan zou bijvoorbeeld een religieuze groepering via het onderwijs leerlingen kunnen indoctrineren

1

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

24 maximumscore 2

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een argumentatie of tekst 6 aansluit bij het mensbeeld van Nietzsche of bij het mensbeeld van Rousseau 1
- een uitleg met tekst 6 van een kritiekpunt op het andere mensbeeld (Rousseau of Nietzsche) 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- Ik vind dat tekst 6 aansluit bij Nietzsches beeld van de mens als kuddedier binnen de slavenmoraal. De keurig gelijke verdeling van de taken, het bidden en de saamhorigheid komen op mij over als het volgen van de brave christelijke waarden gelijkheid en solidariteit, die ze kennelijk op hun christelijke kostschool hebben aangeleerd 1
- Een kritiekpunt op het mensbeeld in de natuurtoestand van Rousseau is dat mensen helemaal niet van nature vanuit zelfliefde en beperkt door medeleven handelen. Die beperking door medeleven bijvoorbeeld, is eerder cultureel bepaald, zoals je ziet in het voorbeeld van de jongens van Tonga. Voordat ze op dat eiland aankomen, hebben ze al een gedeelde cultuur, namelijk die van christelijke waarden, en die zetten ze in 1

of

- Ik vind dat tekst 6 aansluit bij het mensbeeld van Rousseau. De jongens volgen hun eigen wetten om te overleven, maken een eerlijke verdeling waar ze kennelijk allemaal achter staan, ruzie praten ze uit en vechten ze niet uit: kennelijk volgen ze hun eigen stem en is medeleven daarin een belangrijke rem om niet uit de bocht te vliegen 1
- Een kritiekpunt op het mensbeeld van Nietzsche dat de mens als kuddedier achter opgelegde christelijke waarden aanloopt, is dat waarden als gelijkheid en solidariteit niet per se opgelegd hoeven te zijn. Je kunt ook zeggen dat ze als natuurlijke waarden kunnen opkomen en van daaruit zo'n belangrijke rol in het christendom zijn gaan spelen. In het voorbeeld van de jongens uit Tonga kunnen gelijkheid en solidariteit natuurlijke waarden zijn die op een onbewoond eiland, waar culturele normen zijn weggevallen, als vanzelf komen bovendrijven en het handelen bepalen 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

25 maximumscore 2

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een uitleg dat Parekhs reden dat sommige uitingen bepaalde belangen dienen te herkennen is in Arora's kritiek op de verfilming: een grote filmstudio zal het verhaal zo willen vertellen dat het veel geld opbrengt en dus het eigen belang dient en niet dat van de benadeelde groep 1
- een uitleg dat Parekhs reden dat niet elk verhaal kan worden begrepen als 'zoeken naar waarheid' te herkennen is in Arora's kritiek op de verfilming: makers van een film waarin de raciale/koloniale geschiedenis wordt weggelaten, moeten aanspreekbaar zijn op hun macht 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- Arora's kritiek is dat de verfilming op basis van Bregmans verhaal en conclusie te weinig aandacht heeft voor de koloniale en raciale geschiedenis van de Tongaanse jongens. Ze roept op om geen sentimentele feelgood-verhalen te maken over de vermeende goedheid van de mens, die deze ongelijkheid in de geschiedenis alleen maar stilzwijgend bevestigen. Een grote Hollywoodstudio vertrouwt ze een dergelijk verhaal kennelijk helemaal niet toe. In deze kritiek is Parekhs opvatting te herkennen dat de vrijheid van meningsuiting in sommige gevallen beperkt mag worden, omdat een grote Hollywoodfilm waarschijnlijk meer belangen dient dan alleen maar het vertellen van een genuanceerd verhaal. De film moet geld opbrengen en dat zal makkelijker gaan met een ongenueanceerd feelgood-verhaal. Groepen met weinig macht mogen volgens Parekh beschermd worden als deze (financiële) belangen te groot worden. De vrijheid van meningsuiting mag dan volgens hem ingeperkt worden 1
- In Arora's kritiek is ook Parekhs opvatting te herkennen dat niet elk verhaal begrepen kan worden als zoeken naar waarheid. In deze film zal volgens Arora de waarheid van de koloniale geschiedenis en het vernietigen van de oorspronkelijke cultuur – een waarheid over heftige onderdrukking en ongelijkheid dus – worden weggelaten. Zo'n verhaal is moeilijk op te vatten als zoeken naar waarheid en kan voor velen beledigend zijn. Vandaar dat Arora oproept een dergelijk verhaal niet te maken. Makers van zo'n film moeten volgens Parekh kunnen worden aangesproken op deze werking van hun verhalen en hun verantwoordelijkheid daarin. Ze moeten zich dan niet kunnen verschuilen achter de vrijheid van meningsuiting, en in het uiterste geval kunnen dergelijke verhalen (een film in dit geval) verboden worden 1

Vraag	Antwoord	Scores
26	maximumscore 2	
	Een goed antwoord bevat de volgende elementen:	
	<ul style="list-style-type: none"> • een uitleg dat de lekenstaat de spanning tussen vrijheid en gelijkheid kan oplossen voor zover een lekenstaat geen voorkeuren voor bepaalde manieren van leven laat blijken 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • een uitleg dat Tonga geen lekenstaat is omdat het christendom door het staatshoofd openlijk wordt uitgedragen 	1
	voorbeeld van een goed antwoord:	
	<ul style="list-style-type: none"> • Het idee van de lekenstaat kan de spanning tussen vrijheid en gelijkheid oplossen omdat een lekenstaat neutraal is. Dat wil zeggen dat er geen wetten zijn waaruit een voorkeur blijkt voor bepaalde manieren van leven. Meestal gaat dit om religieuze manieren van leven. Het staat iedereen vrij om te leven hoe hij of zij wil, daarin is iedereen gelijk 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Tonga is geen lekenstaat omdat het staatshoofd openlijk het christendom uitdraagt en religie dus zichtbaar is in het publieke domein waar de staat optreedt 	1